ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
ҒЫЛЫМ КОМИТЕТІ
Ш.Ш.УӘЛИХАНОВ АТЫНДАҒЫ ТАРИХ
ЖӘНЕ ЭТНОЛОГИЯ ИНСТИТУТЫ

«EDU.E-HISTORY.KZ»
ЭЛЕКТРОНДЫҚ ҒЫЛЫМИ ЖУРНАЛЫ



№ 4(8) қазан-желтоқсан 2016
ISSN 2710-3994

ISSN 2710-3994

EDU.E-HISTORY.KZ

электрондық ғылыми журнал

2016, № 4(8)

ISSN 2710-3994

EDU.E-HISTORY.KZ

электронный научный журнал

2016, № 4(8)

ISSN 2710-3994

EDU.E-HISTORY.KZ

electronic scientific journal

2016, № 4(8)

Құрылтайшы:
Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі Ғылым комитеті
Ш.Ш. Уәлиханов атындағы Тарих және этнология институты ШЖҚ РМК

Бас редактор
Қабылдинов Зиябек Ермұханұлы

Редакциялық алқа:
Р. Абдуллаев (Өзбекстан), Н. Аблажей (Ресей), Б. Аяған, М. Әбусейітова, С. Әжіғали,
Н. Әлімбай, Б. Байтанаев, Қ. Жұмағұлов, Ғ. Кенжебаев, Б. Көмеков,
Мансура-Хайдар (Үндістан), Р. Масов (Тәжікстан), Ә. Мұқтар, В. Плоских (Қырғызстан),
Ю. Петров (Ресей), О. Смағұлов, Сон Ен Хун (Оңтүстік Корея), Е. Сыдықов,
У. Фиерман (АҚШ), А.Чубарьян (Ресей)

Жауапты редактор:
З. Төленова

Редактор:
Р. Көбеев

Редакцияның мекен-жайы:
050100, Қазақстан Республикасы,
Алматы қ.,
Шевченко көшесі, 28,
Ш.Ш. Уәлиханов атындағы Тарих және этнология институты,
«Edu.e-history.kz»
электрондық ғылыми журналының редакциясы
Телефон: +7(727)272-47-59
E-mail: edu.history@bk.ru
Электрондық мекен-жай: https://edu.e-history.kz/

Ғылыми журнал Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігінің
Байланыс, ақпараттандыру және ақпарат комитетінде 2014 ж. 29 қазанында тіркелген.
Тіркеу нөмірі № 14602-ИА. Жылына 4 рет жарияланады (электронды нұсқада).

Мақалаларды қайта бастырып жариялағанда, микрофильмге және басқа да көшірмелерге түсіргенде
міндетті түрде журналға сілтеме жасау қажет.

Учредитель и издатель:
РГП на ПХВ «Институт истории и этнологии им.Ч.Ч. Валиханова»
Комитета науки Министерства науки и высшего образования Республики Казахстан

Главный редактор
Кабульдинов Зиябек Ермуханович

Редакционная коллегия:
Р. Абдуллаев (Узбекистан), Н. Аблажей (Россия), Б. Аяган, М. Абусеитова, С. Ажигали,
Н. Алимбай, Б. Байтанаев, К. Жумагулов, Г. Кенжебаев, Б. Комеков,
Мансура-Хайдар (Индия), Р. Масов (Таджикистан), А. Муктар, В. Плоских (Кыргызстан),
Ю. Петров (Россия), О. Смагулов, Сон Ён Хун (Южная Корея), Е. Сыдыков,
У. Фиерман (США), А. Чубарьян (Россия)

Ответственный редактор:
З. Толенова

Редактор:
Р. Кубеев

Адрес редакции:
050010, Республика Казахстан,
г. Алматы,
ул. Шевченко, 28.
Институт истории и этнологии имени Ч.Ч. Валиханова,
«Edu.e-history.kz»
Редакция электронного научного журнала
Телефон: +7(727)272-47-59
E-mail: edu.history@bk.ru
Сайт журнала: https://edu.e-history.kz/

Научный журнал зарегистрирован в Комитете связи, информатизации и информации Министерства по инвестициям и развитию Республики Казахстан, свидетелüство о регистрации:
№ 14602-ИА от 29.10.2014 г. Публикуется 4 раза в год (в электронном формате).

При повторной публикации статей, съемке на микрофильмах и других копиях необходимо обязательно ссылаться на журнал.

Founder and publisher:
RSE on REM “Ch.Ch. Valikhanov Institute of History and Ethnology"
of the Committee of Science of the Ministry of Science and Higher Education of the Republic of Kazakhstan

Editor-in-chief:
Kabuldinov Ziabek Ermukhanovich

Editorial board:
R. Abdullaev (Uzbekistan), N. Ablazhey (Russia), B. Ayagan, M. Abuseyitova, S. Azhigali,
N. Alimbai, B. Baitanaev, K. Zhumagulov, G. Kenzhebaev, B. Komekov,
Mansura-Khaidar (India), R. Masov (Tajikistan), A. Muktar, V. Ploskikh (Kyrgyzstan),
Y. Petrov (Russia), O. Smagulov, Song Yong Hoon (South Korea), E. Sydykov,
W. Fierman (USA), A. Chubaryan (Russia)

Executive editor:
Z. Tolenova

Editor:
R. Kobeev

Editorial address:
050010, Republic of Kazakhstan,
Almaty,
28 Shevchenko Str.
Ch.Ch. Valikhanov Institute of History and Ethnology,
«Edu.e-history.kz»
Editorial electronic scientific journal
Phone: +7 (727) 261-67-19, +7 (727) 272-47-59
E-mail: edu.history@bk.ru
Journal website: https://edu.e-history.kz/

The scientificjournal is registered at the Committee for Communications, Informatization and Information of the Ministry for Investments and Development of the Republic of Kazakhstan, r
egistration certificate:
No. 14602-ИА dated October 29, 2014. The journal is published 4 times a year (in electronic format).

When re-publishing articles, shooting on microfilm and other copies, it is necessary to refer to the journal.

УДК 316.35:39

ОТБАСЫ ТҰРАҚТЫЛЫҒЫН АНЫҚТАУДАҒЫ ТҮРЛІ ӘДІС-ТӘСІЛДЕР

Баудиярова К.Б.

Республика Казахстан, г.Алматы, КазНУ им.аль-Фараби
E-mail: bkb79@mail.ru

Аңдатпа. Қазіргі таңдағы Қазақстан тұрғындарының алдындағы басты мақсат – отбасы тұрақтылығы. Отбасының тұрақсыздығы қоғамды, мемлекетті алаңдатады. Отбасы тұрақтылығын ғылыми тұрғыда зерттеу үшін теориялық-әдістемелік, ақпараттық, әдістік мәселелер қаралады. Зерттеу барысында түрлі тәсілдер қолданылды: этнографиялық дерек жинау, сауалнама, анкета, сұхбат, құжаттарды талдау, бақылау, психологиялық тест және т.б. Бұл әдіс-тәсілдердің әр қайсысының артықшылығы мен кемшіліктері бар. Аталған талдау неке-отбасылық қатынас мәселесін шешуде, яғни жаңадан құрылған жас отбасының тұрақтылығын алдын-ала болжауға мүмкіндік береді.
Түйін сөздер: отбасы, отбасылық тұрақтылық, неке, анкета, сұхбат, әдіс, әдістеме.

МЕТОДЫ ИССЛЕДОВАНИЯ СТАБИЛЬНОСТИ СЕМЬИ

Баудиярова К.Б.

Аннотация. Одним из важнейших задача жителей современного Казахстана – стабильность семьи. Дестабилизация семьи напрямую отражается на благополучии общества, государства. В процессе научного исследования стабилизация семьи рассматривались научно-методологические, информационные методы. В процессе исследования использовались различные методы: сбор полевых этнографических материалов, опросы, анкета, интервью, анализ документов, наблюдения, психологический тест и др. Каждая из этих методик обладает своими достоинствами и недостатками. Проведенный анализ создает методические предпосылки для решения проблемы семейно-брачных отношений, а именно для создания методики прогнозирования стабильности вновь образуемой семьи.
Ключевые слова: семья, семейная стабильность, брак, анкета, интервью, метод, методика.

RESEARCH METHODSOF STABILITY OF THE FAMILY

Baudiyarova K.B.

Abstract. One of the most important tasks of the citizens of present-day Kazakhstan is stability of the family. Destabilization of the family directly affects the well-being of society and the state. In the process of stabilization of family researchers examined the scientific and methodological, information methods. The research used a variety of methods: the collection of field ethnographic materials, surveys, questionnaires, interviews, document analysis, observation, psychological test, and others. Each of these methods has its own advantages and disadvantages. The analysis methodology creates prerequisites for solving problems of family relations, namely to create methods to predict the stability of the newly formed family.
Keywords: family, family stability, marriage, profile, interview, method.

Бүгінгі күні егеменді Қазақстанның, тәуелсіз қазақ халқының өзінің төл тарихына деген қызығушылығы күннен-күнге артып келе жатқаны белгілі. Оның ішінде неке және отбасы тұрақтылығы жеке адамды, қоғамды, мемлекетті ойландырады. Отбасы – өзінше бір қайнап жатқан әлем болғандықтан, көптеген маңызды мәселелердің жемісі. Отбасы тұрақтылығын анықтауға байланысты әр түрлі тәсілдерді қолданудың барысында зерттеу әдістемесі қалыптасты. Ол үшін әсер ететін факторларды зерттеудің сапасы мен маңыздылығын арттыру үшін теориялық, ғылыми-методологиялық деңгейін көтеру, деректік базасының молдығын, зерттеу барысындағы тәсілдердің жан-жақтылығын, мағлұматтарға терең талдау жасауды көбейту қажет [1]. Белгілі этнограф В.В.Пименов: «Қазіргі этнография әлеуметтік-этникалық шынайылықты зертей отырып, прогрессивті өзгерістерге бой алдыра, жаңа проблемаларды шешуі үшін теориялық-методологиялық және әдістік жағын толықтырып, дамытуы қажет» – дейді [2]. Сол мақсатта әсер ететін құбылыстар мен процестерді толығырақ сипаттау және болашақтағы дамуын болжау мақсатында соңғы уақыттары сандық және статистикалық, этнографиялық мәліметтер жетілдірілуде [3]. Этнографиялық мәліметтерді талдау барысында математикалық есептеу, әдістерді өзгерту, мәліметтерді алудағы тактика мен процедура неке тұрақтылығын анықтау нәтижиесін шығаруда жүйелік-құрылымдық талдауды пайдалануды қажет етеді. Зертеу барысында этнографиялық және этносоциологиялық мәліметтер деректік мақсаттарды келесі түрде қалыптастырады:

– ғылымның қазіргі даму дәрежесіне сай теориялық-методологиялық білім беру;

– этнографиялық және этносоциологиялық деректер кешені туралы ақпарат беру;

– зерттеудің даму қажеттілігінен шыға отырып, олармен жұмыс істеу тәсілдерін жетілдіру.

Отбасы тұрақтылығын зерттеу барысында теориялық-әдістемелік, ақпараттық және әдістік мәселелер бір-бірімен тығыз байланысты қаралады. Әдістемелік мәселелерді ашу деректерге шолу жасаумен қатар жүргізіледі, бұл жағдайда көңіл негізінен этнографиялық деректер жеткізген мәліметтер мазмұнына емес, әр түрлі деректердің ақпарат беру ерекшелігін көрсетуге бөлінеді [4]. Зерттеу барысында түрлі тәсілдерді қолдана отырып, негізгі деректерге қол жеткізуіміз қажет. Деректердің мәнін ашудың негізінде бақылау және бейнелеу теориясы жатыр. Отбасы-некелік қатынастар алдымен адамның сезімінде, түйсігінде, ойында, істерінде бейнеленеді, этнографиялық дерек сол бейнелеудің жемісі, қорытындысы, соның салдары ретінде пайда болады. Отбасы тұрақтылығын анықтауға байланысты деректерді келесі шағын топтарға бөлуге болады:

– сөздік деректер – хабаршылардан алынға этнографиялық деректер;

– жазба деректер – этносоциологиялық мәліметтер мен статистикалық құжаттар;

– дыбысты деректер – магнитофон мен диктафонға жазылған үйлену тойына байланысты сыңсу, беташар, жар-жар т.б. дыбыстар;

– салттық-деректер – видеотаспаға жазылған тұрмыста, мінез-құлықта қалыптасқан дәстүрлер, әдет-ғұрыптар.

Барлық типтік жіктеулер кезінде негізгі топқа жататыны – жазба деректер. Жазба деректердің аса көп мөлшерде кездесетіндігінен, олармен жүйелі жұмыс істеуге мүмкіндік алу үшін зерттеушілер әр түрге бөледі. Мұндағы негізгі принцип жазба деректердің пайда болуының, формасы мен мазмұнының және арналған мақсатының бірлігі [5]. Осыған сай зерттеуші Л.Н. Пушкарев жазба деректерді екі топқа бөле отырып, оның бірнеше түрлерін көрсетті: құжаттық (картографиялық, статистикалық, актілік, канцеляриялық), баяндаушы (жеке, көркем, тарихи, ғылыми) [6].

Отбасы тұрақтылығын анықтауда түрлі тәсілдерді қолдануға болады. Солардың бірі этнографиялық материалдар. Тақырыпқа байланысты жергілікті жерлердегі әдет-ғұрыптардың ерекшелігін анықтау мақсатында хабаршыларға 1-15 дейінгі аралықты қамтитын сұрақтар қойылды. Бұл сұрақтар үш аспектіні қамтиды: дәстүрдің маңызы, олардың қолданылуы, оған деген көзқарас. Мысалы:

1. Ауыл тұрғындарының барлығында той бірдей өткізіледі ме? (хабаршыға үйлену тойының қандай түрлері белгілі). Бұрынғы мен қазіргі тойдың айырмашылығы?
2. Некеге тұру үшін қыз бен жігіттің қай жас шамасы рұқсат береді? Күйеуі әйелінен 2, 4, 6 т.б. жасқа үлкенге қалай қарайсыз?
3. Қыз бен жігіттің үйленгенге дейін ұзақ уақыт жүруі отбасының тұрақты болуына әсер етеді ме?
4. Некеге тұруға ата-ананың рұқсаты қажет пе?
5. Құда түсуге кімдер барады, қанша рет барады, не апарады? Құда түсу рәсімі қалай өтеді?
6. Үйлену тойына қажет қаражатты екі жақ қашан шешеді? Оған кімдер қатысады? Қалыңмал немесе тоймал т.б. ретінде қанша ақша апарады? (Хабаршының қалыңмал мен жасауға көзқарасы). Жасау кімнің қаражатына жасалады?
7. Құда түсу мен атастыру арасында жасалатын әдет-ғұраптар қалай аталады? Бұрынғымен салыстырғанда қандай айырмашылықтарға ие?
8. Қазіргі таңда ұзатылу тойы өткізіледі ме? Жігіт жағынан кімдер, қанша адам қатысады?
9. АХАЖ арқылы некеге отыру қалай жүреді? Оған кімдер қатысады?
10. Мұсылмандық жолмен неке қию өткізіледі ме? Қайда? Кімдер қатысады?
11. Үйлену тойы қайда және қалай өтеді? Оған кімдерді шақырады? Қанша адам болады? Тойдағы өткізілетін шаралар?
12. Үйлену тойынан кейінгі рәсімдер қалай өтеді? Жас жұбайлар қайда тұрады?
13. Екінші рет үйленсе әдет-ғұрыптардың өткізілуі сақталады ма? Айырмашылықтары қандай?
14. Ұлтаралас некеде үйлену тойы қалай өтеді?
15. Неке тұрақтылығына қандай факторлар әсер етеді? Ажырасу себептері?
16. Ажырасқан отбасындағы балалар кіммен тұрады? [7].

Жоғарыда аталған этнографиялық сұрақтар тақырыпты жан-жақты қамтиды. Хабаршылардан жауап алу барысында сұрақтарды әңгіме түрінде сұраған жөн. Сонымен қатар жауап берушілердің жас мөлшерін ескеру қажет. Себебі жоғарғы, орта, төменгі буын өкілдері сұрақтарды әр түрлі қабылдайды және көзқарастары да түрліше болады. Адамның жасы құндылықтармен, ақпараттану деңгейімен ерекшеленеді. Келесі атап өтетін нәрсе, хабаршылардың тұратын жері: қала және ауыл. Қала және ауыл тұрғындарының арасында да өзіндік ерекшеліктері болады. Қала тұрғындарына әлеуметтік ықшам орта, түрлі қарым-қатынас әсер етпей қоймайды. Хабаршылармен жұмыс істеу барысында ұлттық ерекшелікке де мән берген жөн. Әр ұлттың өзіне тән ділі, өзіндік санасы, этнопсихологиясы болады [8].

Қазіргі таңдағы қоғамдағы жаңалықтар тұрмыс пен өмірге ықпал етеді. Аталған мәселелерді есепке ала отырып, хабаршылардан қажетті мағлұматтарды алуға болады. Хабаршыларға қойылған сұрақтарды жинақтай келе, жүйелеп статистикаға айналдыруға болады. Оны компьютерге енгізіп, толық нәтижеге жетеміз. Отбасы тұрақтылығын анықтау тәсілдеріне сауалнама, анкета жауаптары, сұхбат, құжаттарды талдау, бақылау, психологиялық тест жатқызамыз. Әдістердің қолданылу сипаты әр түрлі болғандықтан олар зерттеудің ауқымына, жағдайларына, мақсаты мен міндеттеріне тікелей байланысты болады. Қандай зерттеу жүргізілмесін, зерттеуші әрқашан мол ақпарат жинауға тырысатындығы заңдылық [9].

Тақырыпқа қатысты фактілерді жинау және талдау этносоциологиялық зерттеулерде қолданылатын арнайы кешенді әдістердің көмегімен жүзеге асырылады. Жұмыстың мақсаты некенің даму заңдылықтарын, олардың нақты көрінуін тереңірек зерттеу болып табылады. Зерттеу әр жақтылық пен алуан түрлілік, жекелік және кездейсоқтық сақталатын шындықтың бейнесін береді. Аталған әдістерді анықтап алғаннан кейін, хабаршылардан алынған сауалнамаларға іріктеу жүргізіледі. Бағдарламада бұл операция кейіннен жеке құжатқа бөліне

отырып, іріктеу жобасының сипаттамасында көрсетіледі. Іріктелген жиынтық – берілген ережеге сәйкес қатаң іріктеліп алынған басты жиынтық элементтерінің белгілі бір саны. Зерттеуге жататын (сауалнама, сұхбаттасу) іріктелген жиынтықтың элементтері (респонденттер, талданатын құжаттар) талдау бірлігі болып табылады. Олар жекелеген адамдар да, сол сияқты тұтас топтар да, жұмыс ұжымдары да болуы мүмкін. Ең бірінші кезекте барлық топқа тән элементтер іріктелініп алынады. Бұл әдісті негізінен механикалық іріктеме деп атайды. Мұндай іріктеу 10, 20, 30, 40, 50 және одан да көп респонденттер арқылы жүргізілуі мүмкін. Іріктелетіндер арасындағы аралық - іріктеу қадамдары деп аталады [10].

Іріктеме мақсатты болуы да мүмкін, мұнда зерттеуші адамдарды, топты мақсатына орай сауалнама үшін іріктеп алады. Кездейсоқ іріктеу халық құрылымының әрбір элементі біркелкі ықтималдылықпен қосылуы мүмкін. Іріктеуге шамасы қаншалықты көп болса, ықтимал қателесу соншалықты аз болады. Үлкен іріктеумен сауалнама жүргізу қиынға түседі. Мамандардың дәлелдеуінше, басты жиынтықтың 10% іріктеме жиынтыққа қосу ісінде өзін-өзі ақтаған. Мұндайда респонденттердің саны 2-2,5 мың адамнан аспауы тиіс. Телефонмен сауалнама жүргізу кезінде миллион тұрғыны бар қалада 300 респондентке сауалнама жүргізсе жеткілікті. Шағындау қалаларда іріктеме көлемі 150-200 адам болса да болады.

Неке тұрақтылығын анықтау үшін қолданылатын тәсіл – анкета. Анкета – этносоциалогиялық ақпарат жинаудың ең алғашқы тәсілі. Анкетаның неке және отбасы мәселесінде алатын орны зор. Анкета әдісі арқылы неке тұрақтылығына әсер ететін факторларды, ажырасу себептерін, балалардың ұлтын таңдауын анықтаймыз. Бұл әдісті жүргізудің үш кезеңі бар: дайындық (анкета бағдарламасын жасау), негізгі (сұрау жүргізу), нәтижелік (алынған ақпаратты өңдеу). Әдіс келесі факторлармен ерекшеленеді:

1. Барлық аймақтарды қамтуға мүмкіндік береді, тіпті алыс аймақтарды да.
2. Түрлі тақырыпта және таңдау арқылы жүреді.
3. Жауаптарды сандық сипатта алуға болады.
4. Уақыт үнемдеуге қол жеткізеді [11].

Анкета тәсілін жүргізу үшін зерттеушіде ғылыми негіз болуы тиіс. Сонымен қатар мәліметтерді жинау барысында дұрыс мақсат қоя білген жөн. Зерттеуші респондент-хабаршының мінез-құлқын ескере отырып, жалықтырып алмайтындай етіп сұрақтарды даярласа кез келген анкета объективті нәтиже береді. Психологиялық жағын қарастырсақ анкета жүргізетін орын да өзіндік маңызға ие: қызмет немесе оқу орны, көше, үй т.б. Оған қоса анкетаны дұрыс қабылдауға қағаздың түсі де әсер етеді. Ақ түсті, сапасы жақсы қағаз құжатқа деген сенімділікті арттырса, көк-жасыл түс сабырлыққа шақырады. Керісінше сұр-қоңыр түс немқұрайылықты білдіреді. Сұрақтар 20-30 минут көлемінен аспаған жөн. Соған қарап анкетаның шамасын белгілейді [12]. Аталған әдіс арқылы алынған ақпарат талданады, жинақталады және ғылыми тұрғыдан түсіндіріледі. Респонденттердің барлық жиналған жауаптары математикалық өңдеуден өткізіледі (жауаптардың алынған нұсқаларының саны анкета жүргізілгендердің жалпы санына пайыздық қатынаста есептеледі), зерттеудің қажетті типі бойынша топтастырылады. 200 адамға сауалнама жүргізу кезінде және салыстырмалы түрде шағындау анкете (20 сұраққа дейін) арқылы алынған материалдарды қолмен өңдеуге болады. Егер анкетада сұрақтар 20 дан астам болса, ал сұралғандардың саны 200-ден астам адам болса, онда кодталғаннан кейін ақпарат компьютерлік өңдеуге беріледі, мұнда программистің көмегі қажет болады.

Сонымен жинақтау нәтижелері этносоциологиялық ақпарат деп аталады. Ақпаратты былай топтастырады: номиналды белгісі бойынша (кәсібінің түрі, жасы, ұлты), тиісті рангалық шамасы (еңбек сипаты бойынша:қара жұмыс, ақыл-ой жұмысы) бойынша, сандық белгісі (топтар сандық мәнер) негізінде сипатталады: 18-20 жас, 20-25 жас, 25-30 жас бойынша. Топтастырылған анкетамен жұмыс істеу математикалық статистиканың көмегімен жүргізіледі. Зерттеудің логикасы да статистикалық деректерді этносоциологиялық деректерге айналдыру.

Отбасы тұрақтылығын анықтауда ішкі отбасылық қатынаспен қатар экономикалық және тұрмыстық аспектілерді, яғни туыстары мен жұбайлардың, көршілерімен, әлеуметтік ортамен қарым-қатынасын қарастыруды да ұмытпаған жөн. Ішкі отбасылық қатынас мәселесін анықтауда сұхбаттасу әдісі қолданылады. Ол анкетамен салыстырғанда көп уақытты талап етпейді. Респондентпен тікелей сөйлесу арқылы толық ақпарат жинауға мүмкіндік береді. Сұхбаттасу алдын-ала дайындалып, артынан жүргізіледі. Бұл тәсілдің ашық және жабық түрі болады. Жабық түрінде сұрақтарды карточкада берсе, ашық түрінде сұрақтар сұхбаттасу барысында қойылады.

Сұхбаттасудың екі типі кең тараған: стандартты, еркін [13]. Стандартты түрде респондентті алдын-ала тақырыппен таныстырады. Сұхбат барысында үшінші адамды да әңгімеге тартуға болады. Қойылатын талапқа шамадан тыс сұрақ қоймау. Соңғы еркін түрінде алдын-ала сұрақтар берілсе де, нақты сұрақтар даярланбайды. Сұхбат әңгіме түрінде өтеді, 10-15 минут көлемінен аспағаны жөн. Бұл әдістің кемшілігі объективті нәтиже алу қиын, әрі сандық көрсеткіште қолдана алмаймыз. Соған қарамастан сапа жағынан құнды деректерді осы сұхбаттасу арқылы жинаймыз.

Сұхбаттасу әдісін жүргізу үшін зерттеуші мынадай қасиеттерді меңгергені жөн:

– хабаршыны тоқтатпай тыңдай білу, ойлануына мұрсат беру;
– сұрақтарды нақты, мағыналы түрде асықпай дұрыс жеткізу;
– хабаршының көңіл-күйін байқау;
– бөгде адамдардың кірісуіне жол бермеу.

Аталған қасиеттерді меңгере отырып, неке тұрақтылығын анықтауға байланысты келесі жүйені пайдалануға болады:

1. Өз некеңізді қаншалықты бағалайсыз?
+ бақытты;
+ бақытсыздан гөрі, бақытты;
- бақыттыдан гөрі, бақытсыз;
- бақытсыз;
- айтуға қиналады.
2. Егер қарым-қатынасыңыз бұлай болатынын білгенде некеге тұрар ма едіңіз ?
+ иә;
+ жоқ;
- айтуға қиналады.
3. Дәл қазіргі сәттегі жұбайыңызға деген қарым-қатынасыңыз?
+ махаб(бат;
+ достық;
- әдет;
- ескермеу;
- жек көру.
4. Жұбайыңызбен араңыздағы ұрыс, қарама-қайшылық, жанжал қаншалықты болып тұрады?
+ ешқашан;
+ сирек;
- жиі;
- әрқашан.
5. Жұбайыңызбен ажырасқыңыз келетін сәттер бола ма ?
+ ешқашан;
+ сирек;
- жиі;
- әрқашан.

Бес сұрақ бойынша «+» алған адамның некесі тұрақты. Керісінше екеуінен жоғары «-» алғандардың некесі тұрақсыз. Егер жұбайлардың екеуі де некемен қанағаттанса, неке

тұрақтылығы артады. Біреуі ғана қанағаттанса, неке бейтарап күйде қалады.

Келесі неке тұрақтылығын анықтау тәсілі – психологиялық тест. Тестің ерекшелігі мәліметтердің шынайылығын, дәлдігін, тереңдігін, нақтылығын көрсетеді. Оның қортындысы жұбайлардың некемен қанағаттануы дәрежесі. Әлеуметтану зерттеулерінде неке тұрақтылығына әсер ететін факторлардың ішінде ең алдымен психологиялық, артынан психофизиологиялқ, әлеуметтік-тұрмыстық т.б. факторлар тұр. Сондықтан психологиялық тестерді жүргізудің маңызы зор. Некемен қанағаттану дәрежесін анықтай отырып, отбасының тұрақты немесе тұрақсыз екенін білуге болады. Тесттерді құрастыру барысында зерттеушінің дүниетанымы анық байқалады, әрі дін, нәсіл, ұлт мәселесі кеңінен қолданылады. Мақсат – сұрақты дұрыс құрастыру. Өйткені этносоциологиялық сұрақ біздің күнделікті қарым-қатынастағы сұрақтардан күрделі нәрсе. Сұрақ қоюдың бірнеше ережесі бар:

1. Әр сұрақ жауап беру үшін мәнді болуы керек.
2. Қалыптасқан үйреншікті тілді қолдану керек. Зерттеу мақсаты әр сұраққа жауап алу болғандықтан, жалпыға ортақ лексиканы, жазу мен грамматика орынды қолданылуы қажет. Арнаулы терминдер мен әр түрлі қысқартулардан бойды ары ұстаған жөн. Сұрақтар тыңдауға жеңіл болуы тиіс.
3. Сұрақ тым жекелік сипат алмауы тиіс.
4. Әрдайым хабаршының тақырыпқа деген көзқарасын байқау керек.

Психологиялық тестті анықтау үшін тұрақты отбасы жоғарғы балл, тұрақсыз отбасы төменгі баллды иеленуі тиіс. Екі топтың ортақ қортындысындағы ерекшелік статистикамен бірдей болуы қажет. Психологиялық тестті қолданудың арқасында зертеуші теорияны тәжірибеде дәлеледейді. 1975 жылы неке тұрақтылығын анықтау үшін Мәскеудің Черемушкинский ауданында арнайы психологиялық тест жүргізілді [14]. Ол отбасы тұрмысын, отбасы басшысын, жанжалдың шығу себептерін анықтады. Нәтижиесінде жұбайлардың қарым-қатынасына әсер ететін келесі факторлар анықталды: өзара көмек, шешім қабылдаудағы келісушілік, бос уақытты дұрыс өткізу, бірін-бірі түсіну т.б.

Отбасы тұрақтылығын анықтаудың келесі бір тәсілі – бақылау. Бақылау – мәліметтерді көзбен көріп, құлақпен еститін алғашқы әлеуметтік ақпарат жинаудың бірінші түрі. Бұл әдіс кеңінен қолданылады. Объект таңдалынып, жүйелі және мақсатты түрде бақыланады. Бақылаудың арқасында объектінің ерекшеліктерін, іс-әрекеттерін есепке аламыз. Әдіс тәуелсіз, адамға айтпай жүргізіледі. Әдістің ерекшелігі респондентпен зерттеушінің арасында тікелей қарым-қатынастың болмайтындығында. Оған қоса респонденттің белгілі бір оқиғада жасаған іс-әрекетінің мазмұнын нақты және кең түрде түсінуге болады. Бұндай ақпаратты басқа тәсілдерде алу қиын. Бақылау барысында бағдарлама жасалынады. Әдіс үш кезеңнен тұрады: дайындық, негізгі, қортынды. Дайындық кезеңде бақылау графигі, күнделік жасалынады. Негізгі кезеңде ақпарат құжатқа тіркеледі. Қортындыда жиналған мәліметтер талдаудан өтеді [15].

Эксперттік бағалау және болжам жасау әдістерінің де неке мәселесін шешуде маңызды екенін атап айтқан жөн. Сондай-ақ саяси құбылыстардың отбасына, жеке адамның әлеуметтенуіне тигізетін әсерін анықтауда нормативті-құндылықты тәсіл қолданылады. Сонымен қатар, адамдардың саясатқа араласуын, олардың табиғи қажеттіліктерін (тамаққа, киімге, баспанаға, қауіпсіздікке т.б.) қанағаттандырумен байланыстыратын антропологиялық тәсіл де жиі қолданылады. Санасыз түрде жасалынатын психологиялық процестерді, жұбайлардың мінез-құлықтарын, отбасындағы ішкі дүниелік райды психологиялық тәсіл анықтайды. Бұл тәсілдің негізіне келесі ішкі отбасылық факторларды жатқызамыз:

– жұбайлардың көзқарастары мен қызығушылықтарының ортақтығы, психологиялық сәйкестік;

– отбасындағы сезімдік-психологиясын, махаб.баттың күштілігін, міндеткерлігін, силастығын, жауапкершілігін;

– үй еңбегінің қолайлы, дұрыс бөлінуі, отбасы басшысының сипаты (авторитарлы,

эголитарлы);

– некемен қанағаттану дәрежесі, ұлтаралас некеге туысқандары мен жақындарының көзқарасы.

Отбасы тұрақтылығын анықтауда ішкі отбасылық қатынаспен қатар, экономикалық және тұрмыстық аспектілерді, жұбайлардың, туыстары мен көршілерімен, әлеуметтік ортамен қарым-қатынасын қарастыру да маңызды. Сонымен аталған әдістерді қолдана отырып отбасы тұрақтылығын анықтаймыз.

Әдебиеттер

1 Атабаев Қ.М. Қазақстан тарихының деректанулық негіздері. Оқу құралы. – Алматы: Қазақ университеті, 2002. – 302 б.

2 Массовые источники по социально-экономической истории России периода капитализма. – М.: Наука, 1979. – 415 с.

3 Ковальченко И.Д. Методы исторического исследования. 2-е изд., доп. – М.: Наука, 2003. – 486 с.

4 Гарфинкель Г. Исследования по этнометодологии. – СПб.: Литер, 2007. – 174 с.

5 Жакишева С.А. Историческая информатика в Казахстане: теория, историография, методика и технология. – Алматы: КазАТиСО, 2011. – 336 с.

6 Пушкарев Л.Н. Классификация русских письменных источников по отечественной историй. – М.: Наука, 1975. – 281 с.

7 Медушевская О.М. Источниковедения: теория, история и метод. – М.: изд-во Ипполитова, 1996. – 188 с.

8 Славко Т.И. Математические методы в исторических исследованиях. – Екатеренбург: УрГУ, 1995. – 187 с.

9 Гарская И.М., Изместьева Т.Ф., Малов Л.В. и др. Количественные методы в исторических исследованиях. – М.: Высш. шк., 1984. – 384 с.

10 Доманская Л.В. Психология семьи и семейного воспитания. – Красноярск: Красноярск гос.пед.ун-т, 2013. – 212 с.

11 Абашин С.Н. Статистика как инструмент этнографического исследования (узбекская семья в 20 в.) // Этнографическое обозрение. – 1999. – № 1. – С. 14-15.

12 Интеграция археологических и этнографических исследований. – Алматы, 2004. – 314 с.

13 Антонов А.И., Медков В.М. Социология семьи. – М.: МГУ, 1996. – 304 с.

14 Аженов М.С., Бейсенбаев Д.Э. Социальная стратификация в Республике Казахстан. – Алматы: Білім, 1997. – 112 с.

15 Садырова М.С. Социально-профессиональная мобильность интеллигенции Казахстана. – Алматы: Қазақ университеті, 1999. – 14 с.

References

1. Atabaev Q.M. Qazaqstan tarïxınıñ derektanwlıq negizderi. Oqw quralı. – Almatı: Qazaq wnïversïteti, 2002. – 302 b.
2. Massovıe ïstoçnïkï po socïalno-ékonomïçeskoy ïstorïï Rossïï perïoda kapïtalïzma. – M.: Nawka, 1979. – 415 s.
3. Kovalçenko Ï.D. Metodı ïstorïçeskogo ïssledovanïya. 2-e ïzd., dop. – M.: Nawka, 2003. – 486 s.
4. Garfinkel G. Ïssledovanïya po étnometodologïï. – SPb.: Lïter, 2007. – 174 s.
5. Jakïşeva S.A. Ïstorïçeskaya ïnformatïka v Kazaxstane: teorïya, ïstorïografïya, metodïka ï texnologïya. – Almatı: KazATïSO, 2011. – 336 s.
6. Pwşkarev L.N. Klassïfïkacïya rwsskïx pïsmennıx ïstoçnïkov po oteçestvennoy ïstorïy. – M.: Nawka, 1975. – 281 s.
7. Medwşevskaya O.M. Ïstoçnïkovedenïya: teorïya, ïstorïya ï metod. – M.: ïzd-vo Ïppolïtova, 1996. – 188 s.
8. Slavko T.Ï. Matematïçeskïe metodı v ïstorïçeskïx ïssledovanïyax. – Ekaterenbwrg: WrGW, 1995. – 187 s.
9. Garskaya Ï.M., Ïzmesteva T.F., Malov L.V. ï dr. Kolïçestvennıe metodı v ïstorïçeskïx ïssledovanïyax. – M.: Vısş. şk., 1984. – 384s.
10. Domanskaya L.V. Psïxologïya semï ï semeynogo vospïtanïya. – Krasnoyarsk: Krasnoyarsk gos.ped.wn-t, 2013. – 212s.
11. Abaşïn S.N. Statïstïka kak ïnstrwment étnografïçeskogo ïssledovanïya (wzbekskaya semya v 20 v.) // Étnografïçeskoe obozrenïe. – 1999. – № 1. – S. 14-15.
12. Ïntegracïya arxeologïçeskïx ï étnografïçeskïx ïssledovanïy. – Almatı, 2004. – 314 s.
13. Antonov A.Ï., Medkov V.M. Socïologïya semï. – M.: MGW, 1996. – 304 s.
14. Ajenov M.S., Beysenbaev D.É. Socïalnaya stratïfïkacïya v Respwblïke Kazaxstan. – Almatı: Bilim, 1997. – 112 s.
15. Sadırova M.S. Socïalno-professïonalnaya mobïlnost ïntellïgencïï Kazaxstana. – Almatı: Qazaq wnïversïteti, 1999. – 14s.

МАЗМҰНЫ

Абдимомынов Н.Т.
АЛТЫН ОРДАНЫҢ САЯСИ ТАРИХЫНЫҢ КЕЙБІР МӘСЕЛЕЛЕРІ (1242-1269 жж.).....8
Алдажұманов Қ.С.
СОҒЫС КЕЗІНДЕГІ ҚАЗАҚСТАННЫҢ ХАЛЫҚТЫ АЗЫҚ-ТҮЛІКПЕН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУДЕГІ КАРТОЧКА ЖҮЙЕСІ (1941-1945).....20
Алмагамбетова А.М.
1959-1970 ЖЖ. ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ТҮРКІ ХАЛЫҚТАРЫНЫҢ ТАРИХИ-ДЕМОГРАФИЯЛЫҚ АНАЛИЗЫ.....28
Алпысбес М.
ЖАҺАНДАНУ ҮДЕРІСІНДЕГІ ХАЛЫҚТАР БІРЛІГІН НЫҒАЙТУДАҒЫ ТҮРКІ ӘЛЕМІНІҢ РУХАНИ ЖӘНЕ МӘДЕНИ ТАРИХ МҰРАЛАРЫ.....37
Асанова С.А.
ТАРИХИ ӘҢГІМЕ-ҚАЗІРГІ ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ БІРЕГЕЙЛІКТІҢ ҚАЙНАР КӨЗІ.....48
Әбділдабекова А.М.
XX ҒАСЫР БАСЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ЗИЯЛЫ ҚАУЫМЫНЫҢ ЕҢБЕКТЕРІНДЕ ОТАРЛЫҚ КЕЗЕҢДІ БАҒАЛАУ....53
Әбжанов Х.
АКАДЕМИКТІҢ АМАНАТЫ.....58
Әбубәкірова Ә.П.
ҚАЗАҚСТАН МЕН ҚЫТАЙ АРАСЫНДАҒЫ ШЕКАРАЛЫҚ КЕЛІССӨЗДЕР МӘСЕЛЕСІ.....64
Әділжанов Н.
ДЕМОКРАТИЯЛЫҚ ҮРДІСТЕР: ФОРМАЦИЯЛЫҚ ЖӘНЕ ӨРКЕНИЕТТІК ҚҰБЫЛЫС РЕТІНДЕ (ТАРИХИ-САЯСИ АСПЕКТІ).....72
Баудиярова К.Б.
ОТБАСЫ ТҰРАҚТЫЛЫҒЫН АНЫҚТАУДАҒЫ ТҮРЛІ ӘДІС-ТӘСІЛДЕР.....82
Егізбаева М.Қ., Бейсегулова А.Қ.
ӨЗБЕК ЖӘНЕ ҚАРАҚАЛПАҚ ХАЛЫҚТАРЫНЫҢ ЭТНОМӘДЕНИЕТІ.....89
Жайлыбаев Д.Ж.
ҚАЗАҚТАРДЫҢ ДӘСТҮРЛІ ҚҰҚЫҒЫ ТУРАЛЫ РЕВОЛЮЦИЯҒА ДЕЙІНГІ ЖАЗЫЛҒАН ЕҢБЕКТЕР.....95
Жакин М.С.
БӨРІ БАТЫР: АҢЫЗ ЖӘНЕ ДЕРЕК (сыни талдау тәжірибесі).....99
Жаппасов Ж.Е., Тасилова Н.А., Байдавлетова М.Д.
ОРТАЛЫҚ АЗИЯ МЕН ҚАЗАҚСТАН ТАРИХЫ БОЙЫНША ЖАЗБА ДЕРЕКТЕР.....113
Жетписбаев А.О.
XIX-XX ҒҒ. ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ЭТНОДЕМОГРАФИЯЛЫҚ ӨЗГЕРІСТЕРДІҢ НЕГІЗГІ КЕЗЕҢДЕРІ: ХАЛЫҚ САНАҒЫ: ХАЛЫҚ САНАҒЫНЫҢ МАТЕРИАЛДАРЫ БОЙЫНША.....122
Искакова Ғ.З., Байдавлетова М.Д.
ТҮРКІ ТАЙПАЛАРЫ МЕКЕН ЕТКЕН ТЕРРИТОРИЯНЫҢ ТАБИҒИ ЛАНДШАФТЫ (VI-X ҒҒ.).....131
Кабдушев Б.Ж., Кабдушева Л.Ж.
ҚАЗАҚСТАНҒА АРНАЙЫ ҚОНЫСТАНДЫРУ САЯСАТЫ.....138
Кариев Е.М.
ЕУРАЗИЯ КӨНЕ ТҮРКІ ӨРКЕНИЕТІНІҢ БАСТАУЛАРЫ ЖӘНЕ МӘДЕНИ МҰРАСЫ (ерте темір дәуірі және қазіргі заман).....144
Каринбаев Ж.Ә.
ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ БЕЛОРУС ЭТНОСЫНЫҢ ӨКІЛДЕРІ: ҚАЛЫПТАСУЫНЫҢ ТАРИХЫ МЕН БҮГІНІ.....152
Картаева Т.Е., Оралбай Е.
ҚҰДЫҚ ҚАЗУ ІСІНІҢ ҚАЛЫПТАСУЫ ЖӘНЕ ҚҰДЫҚ ТҮРЛЕРІ (АРХЕОЛОГИЯЛЫҚ ЖӘНЕ ЭТНОГРАФИЯЛЫҚ МАТЕРИАЛДАР БОЙЫНША).....163
Кәрібаев Б.Б.
XV Ғ. СОҢЫ МЕН XVI Ғ. БАСЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ХАНДЫҒЫ ТАРИХЫНЫҢ МӘСЕЛЕЛЕРІ.....180
Кәрібаев Б.Б., Ноғайбаева М.С.
XV Ғ. І ЖАРТЫСЫНДАҒЫ ӘБІЛҚАЙЫР ХАНДЫҒЫНЫҢ ТАРИХЫНАН.....186
Қозғамбаева Г.Б.
ҰЛЫ ҒАЛЫМ, ГЕОЛОГ – ҚАНЫШ ИМАНТАЙҰЛЫ СӘТБАЕВ.....193

Қозғамбаева Г.Б., Бейсегулова А.Қ.
ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫ ШЫМКЕНТ ҚАЛАСЫНДАҒЫ САЯСИ ҚУҒЫН-СҮРГІН ҚҰРБАНДАРЫНЫҢ МУЗЕЙІ.....198
Қозыбақова Ф.А.
ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ НАРЫҚ МЕХАНИЗМІНІҢ СОҢҒЫ ЭЛЕМЕНТТЕРІНЕ ҚАРСЫ СТАЛИНДІК ЭКСТРЕМИСТІК САЯСАТ.....206
Қозыбақова Ф.А., Рвайдарова Г.О.
1921-1922 ЖЖ. ЖҮРГІЗІЛГЕН ЖЕР-СУ РЕФОРМАСЫНА ЖАҢА КӨЗҚАРАС.....214
Майданали З.
ИМПЕРИЯЛЫҚ КОНФЕДЕРАЦИЯЛАР ЖӘНЕ ОРТАЛЫҚ АЗИЯНЫҢ КӨШПЕЛІ БІРЛЕСТІКТЕРІ (ТАРИХНАМАЛЫҚ МӘСЕЛЕЛЕР).....222
Махаева А.Ш., Чаргынова Г.О.
ШЫҒЫС ТҮРКІСТАНДАҒЫ XIX ҒАСЫРДЫҢ 60-70 ЖЫЛДАРЫНДАҒЫ САЯСИ ҮДЕРІСТЕРДІҢ ҚАЗАҚТАР МЕН ҚЫРҒЫЗДАРҒА ЫҚПАЛЫ.....227
Мухамадеев Т.М., Мухадеева И.А., Капбасова Д.С.
Н. НАЗАРБАЕВ ЕҢБЕКТЕРІ – ҚАЗАҚСТАННЫҢ МЕМЛЕКЕТТІК ҚАУІПСІЗДІГІ, ЫНТЫМАҚТАСТЫҒЫ МЕН ПЕРСПЕКТИВТІЛІГІНІҢ ФЛАГМАНЫ РЕТІНДЕ.....239
Мұсағалиева А.С.
СОЛТҮСТІК ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ "АЛЖИР" ӘЙЕЛДЕР ЛАГЕРІНІҢ ТАРИХЫ: ТАРИХНАМА ЖӘНЕ МҰРАҒАТТЫҚ ДЕРЕКТЕР.....245
Нұртазина Н.Д.
VIII-X ҒҒ. ОРТАЛЫҚ АЗИЯДА ТҮРКІ КӨШПЕЛІ ҚОҒАМЫНЫҢ ЖАППАЙ ДАҒДАРЫСЫ ТУРАЛЫ.....255
Нұртазина Н.Д.
ҚАЗАҚСТАНДА ИСЛАМ ДІНІНІҢ ТАРАЛУЫ ФЕНОМЕНІНЕ ЖАҢА КӨЗҚАРАС.....260
Нұртазина Н.Д.
ОРТАЛЫҚ АЗИЯНЫҢ ЕЖЕЛГІ ТАРИХЫ: ДІНДЕР, МӘДЕНИЕТТЕР, БАЙЛАНЫСТАР.....266
Омарбеков Т.О.
АЛТЫН ОРДА ХАНЫ ТОҚТАМЫСТЫҢ МӘСКЕУГЕ ЖОРЫҒЫ.....272
Өтепова Г.Е.
VIII Ғ. - XX Ғ. БАСЫ КЕЗІНДЕГІ ҚАЗАҚСТАН ТАРИХЫ БОЙЫНША ЗАҢНАМАЛЫҚ ДЕРЕКТЕРДІ ЗЕРТТЕУ ТӘЖІРИБЕСІНЕН.....280
Өтепова Г.Е.
ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ЖЕР МӘСЕЛЕСІ ТУРАЛЫ XIX ҒАСЫРДАҒЫ ПАТША ЗАҢНАМАСЫ.....288
Өтепова Г.Е.
СІБІР КОМИТЕТІНІҢ МӘЛІМЕТТЕРІ РЕСЕЙ ИМПЕРИЯСЫ ҚҰРАМЫНДАҒЫ ҚАЗАҚСТАН ТАРИХЫН ЗЕРТТЕУДІҢ ДЕРЕККӨЗІ РЕТІНДЕ.....297
Раздыков С.З.
СУБЭТНОСТЫҚ МӘДЕНИЕТ – ШЫҒЫС ҚАЗАҚСТАННЫҢ ЕСКІ ДӘСТҮРДІ ҰСТАНУШЫЛАРЫ.....303
Садвокасова А.К., Кошман Т.В., Ракишева Б.И.
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДАҒЫ ЭТНОСАРАЛЫҚ, КОНФЕССИЯАРАЛЫҚ ҚАТЫНАСТАР ТАРИХЫ, АСА ҮЛКЕН ЭТНОСТАР ТАРИХЫН ҚОСА АЛҒАНДА: НЕГІЗГІ ҚОРЫТЫНДЫЛАР.....316
Сайлан Б., Раушанбек Б.
ҚАЗАҚ ХАЛҚЫНЫҢ ӘСКЕРИ ӨНЕРІНДЕГІ БАТЫРЛАР ОБРАЗЫ.....330
Сайлан Б.
ҚАЗАҚСТАНДЫҚТАРДЫҢ УКРАИНАНЫ АЗАТ ЕТУ ЖОЛЫНДАҒЫ КҮРЕСІ МЕН ЕРЛІКТЕРІ.....335
Сыздықов С.М.
«МӘҢГІЛІК ЕЛ» ИДЕЯСЫ: САЯСИ-ФИЛОСОФИЯЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ ЖӘНЕ ТАРИХИ САБАҚТАСТЫҒЫ.....340
Тасилова Н.А., Козгамбаева Г.
«ҚЫРҒЫЗДАРДЫҢ (ҚАЗАҚТАРДЫҢ) ЖЕР ПАЙДАЛАНУ МАТЕРИАЛДАРЫ...» - ҚАЗАҚ ШАРУАШЫЛЫҒЫНЫҢ ШАРУАШЫЛЫҚ-ЭКОНОМИКАЛЫҚ ТАРИХЫНЫҢ ДЕРЕК КӨЗІ.....345
Телеуова Э.Т.
ДӘСТҮРЛІ ӨРКЕНИЕТТІҢ ӘЛЕУМЕТТІК ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....351
Телеуова Э.Т.
КӨШПЕЛІЛЕРДІҢ ӘДЕТТІК ҚҰҚЫҚ ТАРИХЫНАН.....355
Толенова З.М., Кубеев Р.Д.
АКАДЕМИК М.К. ҚОЗЫБАЕВТЫҢ ТАРИХИ ТҰЛҒАЛАРДЫ ЗЕРТТЕУГЕ ҚОСҚАН ҮЛЕСІ: ЖАҢА ЖӘНЕ ДӘСТҮРЛІ.....360

Удербаева С.К.
ОРЫНБОР ҒЫЛЫМИ МҰРАҒАТ КОМИССИЯСЫНЫҢ «ЕҢБЕКТЕР» ЖИНАҒЫНДЫҒЫ ОРТАЛЫҚ АЗИЯНЫҢ КӨШПЕЛІ ХАЛЫҚТАРЫНЫҢ ТАРИХЫ.....365
Удербаева С.К.
ТҮРКІСТАН ГЕНЕРАЛ-ГУБЕРНАТОРЛЫҒЫ ҚАЗАҚ ШЕНЕУЛІГІНІҢ ҚЫЗМЕТІ МЕН ӨКІЛЕТТІЛІГІ.....380
Ускенбай К.
АҚ ОРДА: ҰЛЫС БІРЛЕСТІГІНЕН ТӘУЕЛСІЗ МЕМЛЕКЕТКЕ.....392
Ускенбай К.
ДЕРЕККӨЗДЕРДЕГІ "ҚАЗАҚТАР" ЖӘНЕ "ҚАЗАҚ МЕМЛЕКЕТІ" ТЕРМИНДЕРІ ТУРАЛЫ.....396
Хабижанова Г.Б.
ҚЫПШАҚТАР ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ ҚАЗАҚ ХАЛҚЫНЫҢ ҚАЛЫПТАСУЫНДАҒЫ РОЛІ.....402
Хабижанова Г.Б., Сагинаева А.Н.
XI-XIII ҒҒ. ҚЫПШАҚТАРДЫҢ ОРЫС КНЯЗДІКТЕРІМЕН САУДА-ЭКОНОМИКАЛЫҚ ЖӘНЕ МӘДЕНИ БАЙЛАНЫСТАРЫ.....408
Шаймердинова Н.Г., Ярыгин С.А.
ҒҰН-САРМАТ ДӘУІРІНДЕГІ ОРТА АЗИЯ КӨШПЕНДІЛЕРІНІҢ МӘДЕНИЕТІНДЕГІ БИЛЕУШІЛЕРДІҢ ТАҢБАЛАРЫ.....413
Шайхыгалиев Е.А., Изтелеуова Л.И., Елюбаев Р.Б., Ержанов Р.Р.
ЕРЕЙМЕНТАУ АУДАНЫНДАҒЫ ЖАҢА АРХЕОЛОГИЯЛЫҚ ОБЪЕКТІЛЕРДІ АНЫҚТАУ МАҚСАТЫНДАҒЫ БАРЛАУ ЖҰМЫСТАРЫ.....422

СОДЕРЖАНИЕ

Абдимомынов Н.Т.
А НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ ПОЛИТИЧЕСКОЙ ИСТОРИИ ЗОЛОТОЙ ОРДЫ (1242-1269 гг.).....8
Алдажұманов Қ.С.
С КАРТОЧНАЯ СИСТЕМА СНАБЖЕНИЯ НАСЕЛЕНИЯ ПРОДОВОЛЬСТВИЕМ В КАЗАХСТАНЕ В ВОЕННЫЕ ГОДЫ (1941-1945) ……...…..20
Алмагамбетова А.М.
ИСТОРИКО-ДЕМОГРАФИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ТЮРКСКИХ НАРОДОВ КАЗАХСТАНА ЗА 1959 – 1970 ГГ.....28
Алпысбес М.
ДУХОВНОЕ И КУЛЬТУРНОЕ ИСТОРИЧЕСКОЕ НАСЛЕДИЕ ТЮРКСКОГО МИРА В УКРЕПЛЕНИИ ЕДИНСТВА НАРОДОВ В ПРОЦЕССЕ ГЛОБАЛИЗАЦИИ.....37
Асанова С.А.
ИСТОРИЧЕСКИЙ НАРРАТИВ - ИСТОЧНИК ИДЕНТИЧНОСТИ В СОВРЕМЕННОМ КАЗАХСТАНЕ.....48
Әбділдабекова А.М.
ОЦЕНКА КОЛОНИАЛЬНОГО ПЕРИОДА В ТРУДАХ КАЗАХСКОЙ ИНТЕЛЛИГЕНЦИИ НАЧАЛА XX ВЕКА.....53
Әбжанов Х.
АМАНАТ АКАДЕМИКА.....58
Әбубәкірова Ә.П.
ПРОБЛЕМЫ И ИТОГИ ПЕРЕГОВОРОВ ПО ФОРМИРОВАНИЮ КАЗАХСТАНСКО-КИТАЙСКОЙ ГРАНИЦЫ...64
Әділжанов Н.
ДЕМОКРАТИЧЕСКИЕ ТЕНДЕНЦИИ: КАК ФОРМАЦИОННОЕ И ЦИВИЛИЗАЦИОННОЕ ЯВЛЕНИЕ (ИСТОРИКО-ПОЛИТИЧЕСКИЙ АСПЕКТ)…….. ……..72
Баудиярова К.Б.
МЕТОДЫ ИССЛЕДОВАНИЯ СТАБИЛЬНОСТИ СЕМЬИ…….....82
Егізбаева М.Қ., Бейсегулова А.Қ.
ЭТНОКУЛЬТУРА УЗБЕКСКИХ И КАРАКАЛПАКСКИХ НАРОДОВ….....89
Жайлыбаев Д.Ж.
ДОРЕВОЛЮЦИОННЫЕ ТРУДЫ ОБ ОБЫЧНОМ ПРАВЕ КАЗАХОВ…….....95
Жакин М.С.
БОРИ БАТЫР: МИФ И ФАКТ (опыт критического анализа)….....99
Жаппасов Ж.Е., Тасилова Н.А., Байдавлетова М.Д.
ПИСЬМЕННЫЕ ИСТОЧНИКИ ПО ИСТОРИИ КАЗАХСТАНА И ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ.....113
Жетписбаев А.О.
ОСНОВНЫЕ ЭТАПЫ ЭТНОДЕМОГРАФИЧЕСКИХ ИЗМЕНЕНИЙ В КАЗАХСТАНЕ В XIX-XX ВВ.: ПО МАТЕРИАЛАМ ПЕРЕПИСЕЙ НАСЕЛЕНИЯ.....122
Искакова Г.З., Байдавлетова М.Д.
ПРИРОДНЫЙ ЛАНДШАФТ ТЕРРИТОРИИ НАСЕЛЕННЫЙ ТЮРКСКИМИ ПЛЕМЕНАМИ (VI-X ВВ.).....131
Кабдушев Б.Ж., Кабдушева Л.Ж.
НАСИЛЬСТВЕННАЯ ДЕПОРТАЦИЯ В КАЗАХСТАН….....138
Кариев Е.М.
ИСТОКИ И КУЛЬТУРНОЕ НАСЛЕДИЕ ДРЕВНЕТЮРКСКОЙ ЦИВИЛИЗАЦИИ ЕВРАЗИИ (ранний железный век и современность).....144
Каринбаев Ж.Ә.
ПРЕДСТАВИТЕЛИ БЕЛОРУССКОГО ЭТНОСА В КАЗАХСТАНЕ: ИСТОРИЯ ФОРМИРОВАНИЯ И НАСТОЯЩЕЕ……152
Картаева Т.Е., Оралбай Е.
РАЗВИТИЕ КОЛОДЕЗНОГО ДЕЛА И ЕГО РАЗНОВИДНОСТИ (ПО МАТЕРИАЛАМ АРХЕОЛОГИИ И ЭТНОГРАФИИ).....163
Кәрібаев Б.Б.
ПРОБЛЕМЫ ИСТОРИИ КАЗАХСКОГО ХАНСТВО В КОНЦЕ XV- НАЧАЛЕ XVI ВВ…….....180
Кәрібаев Б.Б., Ноғайбаева М.С.
ИЗ ИСТОРИИ ХАНСТВА АБУЛХАЙЫРА В I-ПОЛОВИНЫ XV ВЕКА….....186
Қозғамбаева Г.Б.
ВЫДАЮЩИЙСЯ ГЕОЛОГ И УЧЕНЫЙ КАНЫШ ИМАНТАЙУЛЫ САТБАЕВ.....193

Қозғамбаева Г.Б., Бейсегулова А.Қ.
МУЗЕЙ ЖЕРТВ ПОЛИТИЧЕСКИХ РЕПРЕССИЙ Г. ШЫМКЕНТ ЮЖНО-КАЗАХСТАНСКОЙ ОБЛАСТИ.....198
Қозыбақова Ф.А.
ЭКСТРЕМИСТСКАЯ ПОЛИТИКА СТАЛИНА ПО ЛИКВИДАЦИИ ПОСЛЕДНИХ ЭЛЕМЕНТОВ МЕХАНИЗМА РЫНКА В КАЗАХСТАНЕ.....206
Қозыбақова Ф.А., Рвайдарова Г.О.
1921-1922 гг. НОВЫЙ ВЗГЛЯД НА ПРОВОДИМУЮ ЗЕМЕЛЬНО-ВОДНУЮ РЕФОРМУ…….....214
Майданали З.
ИМПЕРСКИЕ КОНФЕДЕРАЦИИ И КОЧЕВЫЕ ОБЪЕДИНЕНИЯ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ (ИСТОРИОГРАФИЯ ПРОБЛЕМЫ).....222
Махаева А.Ш., Чаргынова Г.О.
ВЛИЯНИЕ ПОЛИТИЧЕСКИХ ПРОЦЕССОВ В ВОСТОЧНОМ ТУРКЕСТАНЕ В 60-70 ГГ. XIX ВЕКА НА КАЗАХОВ И КЫРГЫЗОВ…….....227
Мухамадеев Т.М., Мухадеева И.А., Капбасова Д.С.
ТРУДЫ Н. НАЗАРБАЕВА КАК ФЛАГМАНА ГОСУДАРСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ, СОТРУДНИЧЕСТВА И ПЕРСПЕКТИВНОСТИ КАЗАХСТАНА…….....239
Мұсағалиева А.С.
ИСТОРИЯ ЖЕНСКОГО ЛАГЕРЯ "АЛЖИР" В СЕВЕРНОМ КАЗАХСТАНЕ: ИСТОРИОГРАФИЯ И АРХИВНЫЕ ДАННЫЕ…….245
Нұртазина Н.Д.
О СИСТЕМНОМ КРИЗИСЕ ТЮРКСКОГО КОЧЕВОГО ОБЩЕСТВА ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ В КОНЦЕ VIII-X ВВ……255
Нұртазина Н.Д.
НОВЫЙ ВЗГЛЯД НА ФЕНОМЕН ИСЛАМИЗАЦИИ КАЗАХСТАНА…….....260
Нұртазина Н.Д.
ДРЕВНЯЯ ИСТОРИЯ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ: РЕЛИГИИ, КУЛЬТУРЫ, КОНТАКТЫ…….....266
Омарбеков Т.О.
ПОХОД ХАНА ЗОЛОТОЙ ОРДЫ ТОХТАМЫША НА МОСКВУ.....272
Өтепова Г.Е.
ИЗ ОПЫТА ИЗУЧЕНИЯ ЗАКОНОДАТЕЛЬНЫХ ИСТОЧНИКОВ ПО ИСТОРИИ КАЗАХСТАНА VIII-НАЧАЛА XX ВЕКА…….....280
Өтепова Г.Е.
ЦАРСКОЕ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО XIX ВЕКА О ЗЕМЕЛЬНОМ ВОПРОСЕ В КАЗАХСТАНЕ.....288
Өтепова Г.Е.
МАТЕРИАЛЫ СИБИРСКОГО КОМИТЕТ КАК ИСТОЧНИК ИЗУЧЕНИЯ ИСТОРИИ КАЗАХСТАНА В СОСТАВЕ РОССИЙСКОЙ ИМПЕРИИ…….....297
Раздыков С.З.
СУБЭТНИЧЕСКАЯ КУЛЬТУРА - СТАРОВЕРЫ ВОСТОЧНОГО КАЗАХСТАНА…….....303
Садвокасова А.К., Кошман Т.В., Ракишева Б.И.
ИСТОРИЯ МЕЖЭТНИЧЕСКИХ, МЕЖКОНФЕССИОНАЛЬНЫХ ОТНОШЕНИЙ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН, ВКЛЮЧАЯ ИСТОРИЮ НАИБОЛЕЕ КРУПНЫХ ЭТНОСОВ: ОСНОВНЫЕ ИТОГИ….....316
Сайлан Б., Раушанбек Б.
ОБРАЗ ГЕРОЕВ В ВОЕННОМ ИСКУССТВЕ КАЗАХСКОГО НАРОДА.....330
Сайлан Б.
ПОДВИГИ ГЕРОИЗМ КАЗАХСТАНЦЕВ В БОРЬБЕ ЗА ОСВОБОЖДЕНИЕ УКРАИНЫ…….....335
Сыздықов С.М.
ИДЕЯ "МӘҢГІЛІК ЕЛ": ПОЛИТИКО-ФИЛОСОФСКИЕ ОСНОВЫ И ИСТОРИЧЕСКАЯ ПРЕЕМСТВЕННОСТЬ.340
Тасилова Н.А., Козгамбаева Г.
«МАТЕРИАЛЫ ПО КИРГИЗСКОМУ ЗЕМЛЕПОЛЬЗОВАНИЮ...» КАК ИСТОЧНИК ПО ХОЗЯЙСТВЕННО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ИСТОРИИ КАЗАХСКИХ ХОЗЯЙСТВ.....345
Телеуова Э.Т.
СОЦИАЛЬНЫЕ ОСОБЕННОСТИ В ТРАДИЦИОННОЙ ЦИВИЛИЗАЦИИ.....351
Телеуова Э.Т.
ИЗ ИСТОРИИ ОБЫЧНОГО ПРАВО КОЧЕВНИКОВ.....355
Толенова З.М., Кубеев Р.Д.
ВКЛАД АКАДЕМИКА М.К. КОЗЫБАЕВА В ИЗУЧЕНИЕ ИСТОРИЧЕСКИХ ЛИЧНОСТЕЙ: НОВОЕ И ТРАДИЦИОННОЕ.....360

Удербаева С.К.
ОТРАЖЕНИЕ ИСТОРИИ КОЧЕВЫХ НАРОДОВ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ В «ТРУДАХ» ОРЕНБУРГСКОЙ УЧЕНОЙ АРХИВНОЙ КОМИССИИ…….....365
Удербаева С.К.
ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ И ПОЛНОМОЧИЯ КАЗАХСКОГО ЧИНОВНИЧЕСТВА ТУРКЕСТАНСКОГО ГЕНЕРАЛ-ГУБЕРНАТОРСТВА……..…380
Ускенбай К.
АК-ОРДА: ОТ УЛУСНОГО ОБЪЕДИНЕНИЯ К НЕЗАВИСИМОМУ ГОСУДАРСТВУ.....392
Ускенбай К.
О ТЕРМИНАХ «КАЗАХИ» И «КАЗАХСКОЕ ГОСУДАРСТВО» В ИСТОЧНИКАХ…….....396
Хабижанова Г.Б.
КИПЧАКИ И ИХ РОЛЬ В ФОРМИРОВАНИИ КАЗАХСКИХ ПЛЕМЕН…….....402
Хабижанова Г.Б., Сагинаева А.Н.
ТОРГОВО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ И КУЛЬТУРНЫЕ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ КЫПЧАКОВ С РУССКИМИ КНЯЖЕСТВАМИ В XI-XIII ВВ.....408
Шаймердинова Н.Г., Ярыгин С.А.
СИМВОЛЫ ВЛАСТИ В КУЛЬТУРЕ КОЧЕВНИКОВ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ ГУННО-САРМАТСКОГО ВРЕМЕНИ…….....413
Шайхыгалиев Е.А., Изтелеуова Л.И., Елюбаев Р.Б., Ержанов Р.Р.
АРХЕОЛОГИЧЕСКИЕ РАЗВЕДОЧНЫЕ РАБОТЫ ПО ВЫЯВЛЕНИЮ НОВЫХ АРХЕОЛОГИЧЕСКИХ ОБЪЕКТОВ ЕРЕЙМЕНТАУСКОГО РАЙОНА.....422

CONTENTS

Abdimomynov N.T.
SOME PROBLEMS OF THE POLITICAL HISTORY OF THE GOLDEN HORDE (1240-1269)….....8
Aldazhumanov K.S.
CARD SYSTEM IN PROVIDING FOOD TO THE POPULATION
OF KAZAKHSTAN DURING THE WAR (1941-1945)…….…….20
Almagambetova A.M.
ИHISTORICAL AND DEMOGRAPHIC ANALYSIS OF TURKIC PEOPLES OF KAZAKHSTAN FOR 1959 - 1970.....28
Alpısbes M.
HERITAGE OF SPIRITUAL AND CULTURAL HISTORY OF THE TURKIC WORLD IN STRENGTHENING THE UNITY OF PEOPLES IN THE PROCESS OF GLOBALIZATION.....37
Asanova S.A.
HISTORICAL NARRATIVE - THE SOURCE OF IDENTITY IN MODERN KAZAKHSTAN…….....48
Abdildabekova A.M.
EVALUATION OF THE COLONIAL PERIOD IN THE WORKS
OF THE KAZAKH INTELLIGENTSIA OF EARLY XX CENTURY.....53
Abzhanov Kh.
ACADEMICIANS TRUST.....58
Abubakirova A.P.
PROBLEMS AND RESULTS OF NEGOTIATIONS ON FORMATION
OF THE KAZAKHSTAN-CHINESE BORDER……..64
Adilzhanov N.
DEMOCRATIC TRENDS: AS A FORMATIVE AND CIVILIZATIONAL PHENOMENON (HISTORICAL AND POLITICAL ASPECT)……..……..……..72
Baudiyarova K.B.
RESEARCH METHODSOF STABILITY OF THE FAMILY…….....82
Yegizbaeva M.K.,Beisegulova A.K.
ETHNO-CULTURE OF THE UZBEK AND KARAKALPAK PEOPLES..….....89
Zhailybayev D.Zh.
PREREVOLUTIONARY PROCEEDINGS OF CUSTOMARY LAW KAZAKHS……..…….....95
Zhakin M.S.
BORI BATYR: MYTH AND FACT (critical analysis experience)….....99
Zhappasov Zh.E., Tasilova N.A., Baydavletova M.D.
SOURCES ON THE HISTORY OF KAZAKHSTAN AND CENTRAL ASIA…….....113
Zhetpisbayev A.O.
THE MAIN STAGES OF ETHNODEMOGRAPHIC CHANGES IN KAZAKHSTAN IN 19th - 20th CENTURIES: BASED ON THE POPULATION CENSUS MATERIALS.....122
Iskakova G.Z., Baydavletova M.D.
THE NATURAL LANDSCAPE OF THE TERRITORY INHABITED BY TURKIC TRIBES (VI-X CENTURIES.).....131
Kabdushev B.Zh., Kabdusheva L.Zh.
THE FORCED DEPORTATION IN KAZAKHSTAN…….....138
Kariyev Y.M.
THE ORIGINS AND CULTURAL HERITAGE OF THE ANCIENT TURKIC CIVILIZATION OF EURASIA
(early iron age and the present).....144
Karinbayev Zh.A.
REPRESENTATIVES OF THE BELORUSSIAN ETHNOS IN KAZAKHSTAN: HISTORY OF FORMATION
AND CURRENT STATUS……152
Kartaeva T.E., Oralbai Y.
THE DEVELOPMENT OF BUSINESS IN THE WELL AND ITS VARIANTS
(MATERIALS OF ARCHEOLOGY AND ETHNOGRAPHY).....163
Karibaev B.B.
THE PROBLEMS OF THE HISTORY OF KAZAKH KHANATE AT THE END OF
XV- IN THE BEGINNING OF XVI CENTURIES……180
Karybaev B.B., Nogaibayeva M.
FROM THE HISTORY OF THE KHANATE ABULKAYYR IN THE I-HALF OF THE XV CENTURY…….....186

Kozgambaeva G.B.
OUSTANDING GEOLOG VERSUS SCIENTIST KANYSH IMANTAEVICH SATBAYEV.....193
Kozgambayeva G.B., Beisegulova A.K.
MUSEUM OF VICTIMS OF POLITICAL REPRESSION IN SHYMKENT, SOUTH KAZAKHSTAN REGION.....198
Kozybakova F.A.
EXTREMIST POLITICS OF STALIN AGAINST LAST ELEMENTS
OF MARKET MECHANISM IN KAZAKHSTAN.....206
Kozybakova F.A., Rvaydarova G.O.
1921-1922 A NEW APPROACH TO THE LAND AND WATER REFORM CARRIED OUT…….....214
Maydanali Z.
IMPERIAL CONFEDERATIONS AND NOMADIC ASSOCIATIONS OF CENTRAL ASIA
(HISTORIOGRAPHY OF PROBLEM).....222
Mahaeva A.Sh., Chargynova G.O.
EFFECT OF POLITICAL PROCESSES IN EAST TURKESTAN IN 60-70 YEARS.
XIX CENTURY IN THE KAZAKHS AND KYRGYZ…….....227
Mukhamadeev T.M., Mukhadeeva I.A., Kapbasova D.S.
WORKS OF N. NAZARBAYEV AS A FLAGSHIP OF STATE SECURITY,
COOPERATION AND PROSPECTS OF KAZAKHSTAN…….....239
Musagalieva A.S.
HISTORY OF THE WOMEN'S CAMP "ALGERIA" IN NORTHERN KAZAKHSTAN: HISTORIOGRAPHY AND ARCHIVAL DATA…….245
Nurtazina N.D.
ON THE SYSTEMATIC CRISIS OF THE TURKIC NOMADIC SOCIETY
OF CENTRAL ASIA AT THE END OF VIII-X CENTURIES……...……255
Nurtazina N.D.
A NEW APPROACH TO THE PHENOMENON OF ISLAMIZATION OF KAZAKHSTAN…….....260
Nurtazina N.D.
HISTORY OF ANCIENT CENTRAL ASIA: RELIGIONS, CULTURES, CONTACTS…….....266
Omarbekov T.O.
CAMPAIGN OF GOLDEN HORDE KHAN TOKHTAMYSH TO MOSCOW.....272
Otepova G.E.
FROM THE EXPERIENCE OF STUDYING LEGISLATIVE SOURCES ON THE HISTORY
OF KAZAKHSTAN VIII-EARLY XX CENTURY……...……....280
Otepova G.E.
TSARIST LEGISLATION OF THE XIX CENTURY ON THE LAND ISSUE IN KAZAKHSTAN.....288
Otepova G.E.
PROCEEDINGS OF THE SIBERIAN COMMITTEE, AS A SOURCE FOR STUDYING THE HISTORY OF KAZAKHSTAN IN THE RUSSIAN EMPIRE…….....297
Razdykov S.
SUBETHNIC CULTURE - OLD BELIEVERS OF THE EASTERN KAZAKHSTAN...…….....303
Sadvokassova A., Koshman T., Rakisheva B.
HISTORY OF INTER-ETHNIC, INTER-RELIGIOUS RELATIONS IN THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN, INCLUDING THE HISTORY OF THE LARGEST ETHNIC GROUPS: THE MAIN OUTCOMES….....316
Sailan B., Raushanbek B.
THE HEROES CHARACTER IN MILITARY ART OF THE KAZAKH NATION.....330
Sailan B.
HEROISM OF KAZAKHSTAN CITIZENS IN FIGHT FOR INDEPENDENCE OF UKRAINE…….335
Syzdykov S.M.
THE IDEA OF" MANGILIK EL": POLITICAL AND PHILOSOPHICAL
FOUNDATIONS AND HISTORICAL CONTINUITY…….340
Tasilova N.A., Kozgambaeva G.
"MATERIALS ABOUT KYRGYZ LAND USE ..." AS THE SOURCE ON HOUSEHOLD-ECONOMICAL
HISTORY OF KAZAKH ECONOMY.....345
Teleuova E.
SOCIAL FEATURES ARE IN TRADITIONAL CIVILIZATION…….....351
Teleuova E.
FROM HISTORY OF NOMADIC CUSTOMARY LAW.....355

Tolenova Z.M., Kubeyev R.D.
THE CONTRIBUTION OF THE ACADEMICIAN M.K. KOZYBAYEV IN HISTORICAL FIGURES STUDIES: THE NEW AND THE TRADITIONAL.....360
Uderbaeva S.K.
REFLECTION OF THE HISTORY OF THE NOMADIC PEOPLES OF CENTRAL ASIA IN THE "PROCEEDINGS" OF THE ORENBURG SCIENTIFIC ARCHIVAL COMMISSION…….....365
Uderbaeva S.K.
ACTIVITIES AND POWERS OF KAZAKH OFFICIALS TURKESTAN GOVERNOR-GENERAL……380
Uskenbai K.
AK-ORDA: FROM A ULUS ASSOCIATION TO AN INDEPENDENT STATE…….....392
Uskenbai K.
ABOUT THE TERMS "KAZAKHS" AND "KAZAKH STATE" IN THE SOURCES…..…….....396
Habizhanova G.B.
KIPCHAKS ROLE IN KAZAKH TRIBES FORMATION……..…….....402
Khabizhanova G.B., Saginayeva A.N.
TRADE-ECONOMIC AND CULTURAL RELATIONS OF KIPCHAKS WITH THE RUSSIAN PRINCIPALITIES IN THE XI-XIII CENTURIES.....408
Shaymerdenova N.G., Yaryghin S.A.
SYMBOLS OF POWER IN THE CULTURE OF CENTRAL ASIAN NOMADS (HUN-SARMATIAN PERIOD)……413
Shaikhygaliev E.A., Izteleuova L.I., Elyubaev R.B., Yerzhanov R.R.
ARCHAEOLOGICAL PROSPECTING WORKS ON IDENTIFICATION OF NEW ARCHAEOLOGICAL OBJECTS OF EREYMENTAU DISTRICT…….....422

EDU.E-HISTORY.KZ

электрондық ғылыми журналы 2016. 4(8)

Бас редактор:
Қабылдинов З.Е.

Компьютерде беттеген:
Зикирбаева В.С.

Жарияланған күні: 15.12.2016.
Пішімі 70x100/16. Баспа табағы 26,6.

Құрылтайшысы және баспагері:
Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі Ғылым комитеті
Ш.Ш. Уәлиханов атындағы Тарих және этнология институты
ШЖҚ РМК

Редакция мен баспаның мекен-жайы:
050010, Қазақстан Республикасы, Алматы қ., Шевченко көш., 28-үй
ҚР ҒЖБМ ҒК Ш.Ш. Уәлиханов атындағы Тарих және этнология институты
ШЖҚ РМКТел.: +7 (727) 261-67-19, +7 (727) 272-47-59

E-mail: edu.history@bk.ru.
Журнал сайты: https://edu.e-history.kz

Ш.Ш. Уәлиханов ат. ТжЭИ басылған:
050010 Қазақстан Республикасы, Алматы қ., Шевченко көш., 28-үй